TÁJ-emberekkel

Egész életében az ember, mint a szivacs: minden ismeretet, szépséget és nagyszerűt magába szeretne szívni. Mindezt tudva, talán éppen ezért született meg — már évek óta — a Társadalmi és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulaton belül az országjárás nagyszerű terve. Ilyen útra lendült neki egy nagy IKARUSZ velem is, helyesebben ötvenvalahányad magammal. Szegedi, hódmezővásárhelyi, makói és szentesi munkások és értelmiségiek arcán, s mosolyukon mérhettem le a váltakozó táj gyönyörűségeit Egerig, majd onnan a környező vidékekig.

Nem tévedés, ahogy írtam: munkások, főleg építőipariak, textilesek és más szakmabeliek, üzemiek legalább felét tették ki az utazóknak.

Új és egyre növekvő színfolt ez a TTIT országjárásaiban, s éppen ezért érthetetlen, hogy a MÁVAUT kiránduló IKARUSZ-át miért fosztotta meg éppen erre az alkalomra, vagy ekkorra a beépített mikrofontól és a rádiótól. Az országjárást vezetők — Osváth Béla aspiráns és Németh István főiskolai adjunktus — kikiabálhatták a tüdejüket, ismertetvén útközben a felbukkanó nevezetességeket, amíg a hosszú autóbuszban a hátul ülők is meghallották közlésükből valamit.

Amíg az Alföldön

tutottunk, jóformán csak kurta beszédfoszlányok zsongtak a kocsiban. Az idegenül egymás mellé kerülők nehezen ismerkedtek. Eger előtt azonban a táj lenyűgöző szépsége feletti öröm, a közös látnivaló közel hozta egymáshoz az embereket; mert hiszen mit sem ér a táj szépsége emberek nélkül. Délután az egri műemlékek szemlélése és a várban tett látogatás már négy-öt fős csoportokba igazgatta az »országjárókat«. Néhány tartózkodó csellengett, lógott csak ki a lassan kialakuló csoportokból, de a tanácstéri káptalanok pincéje még őket is emberközelségbe hozta. Itt mérik ugyanis az egri bikavért, a leánykát, az érett kalászszínű csemegét és a minden borok legeslegjobbját, a »medok«-ot. Aki ebből egyálltó helyben meg tud inni hatszor egy decit, annak a másik hat deci árát én rendezem utólag.

A mi városunkbeli személyével nézve, Eger rendkívül gazdag látnivalókban. Nekünk fele műemlékünk sincs, nem is számítva az ásatások folytán a kívül-belül mind jobban kitárulkozó várat a maga páratlan értékeivel, műkincseivel, történelmi levegőjével. A város azonban még megragadóbb volna, ha az ottaniak szívügyüknek tekintenék — márcsak idegenforgalmi szempontból is — a tisztaságot. Néhány utcát járva — különösen a mecset körül — olyan érzés fogott el, mintha az olasz filmekből ismerős neorealista »díszítésű« utcák bukkantak volna elém sár- és piszokmaradványaikkal. A város egyetlen szállója viszont, a »Park«, s annak étterme és grillje nagyon meglepett vendégmarasztaló tisztaságával, s az ott dolgozók igazán vendégfogadói kulturáltságával.

A második nap

minden valamirevaló fényképezőgép kikattogta magát Lillafüred, Miskolc és Tapolca szépségeit megörökítve. Volt közülünk, aki még soha nem járt a Szinva patak mentén, s a zúgó vízesésben órákig elgyönyörködött volna. A Szegedi Közlekedési Vállalat egyik dolgozója például, Kiss Jánosné, egyszerű meleg szavakkal, szinte gyermekes örömmel szólt társainak minden látnivalóról. Az ő öröméről és boldogságáról külön kellene írni, s arról a hangulatteremtő erőről is, amellyel maga köré vonzotta útitársait. Végül már csak »Kis-mamá«-nak szólították mindenki, s ebben a megszólításban annyi szeretet volt, amennyit a vidám fiatalság adni tud egy hosszú munkában megőszült asszonynak, aki unokái után életében először ölelte szívére igazán az országnak egy általa még soha nem látott, telt szépségű vidékét.

Talán az utolsó nap volt a legszebb, de egyben a legrövidebb is. Mindenki előlről szerette volna kezdeni az utat a legeső napnál és folytatni még vagy három napig. Sirok, Recsk, Parád, Mátraháza, Galyatető, Mátrafüred, Gyöngyös... Hogy e nevek mit jelentenek kézzelfoghatóan és látnivalókban, azt ma már sok alföldi is tudja, hiszen az elmúlt esztendők sok száz üdülőt küldtek e tájakra az év minden időszakában. A veszedelmes szerpentineken haladva három évszakkal is sikerült találkoznunk. Egerből jövet a téltől érintetlen csupaősz erdő ragyogtatta őszi levélaranyát, egy völgyhajlatban pedig már erős, friss rügyeket fakasztott a késve érkezett tavasz, de feljebb, Parádsasváron sűrű, nagyszemű havazásban álltunk — áprilisban. Itthon pedig már nyílt a tulipán.

Gyöngyös után

az út már nagyon egyenes volt hazáig. S itt lehetett számot vetni azzal — a csomagtartókra tekintve —, hogy ki mit hozott magával haza. Volt, aki parádi gyógyvizet, mások pedig egri és gyöngyösi — szintén gyógyításra való! — borkóstolót. Pénz azonban kevés maradt, márcsak fillérek csörögtek a zsebek és a pénztárcák mélyén, de az út megérte a fáradságot és az anyagiakat, szép és kedves volt.

LŐDI FERENC

Köszönetet mondok a Tatarozó V. dolgozóinak és mindazoknak, akik férjem temetésén részt vettek és fájdalmamat enyhíteni igyekeztek.

özv. Szolnoki Istvánné

Családiház építés

lakásleválasztás,
tatarozás,
ajtó-, ablakkészítés,
vízszerelés,
lakásfestés,
bútormázolás,
címfestés,
és mindennemű
lakatosmunkák
készítése a

SZEGEDI ÉPÍTŐ KTSZ-nél,

Szeged, Brüsszeli krt. 8.
Telefon: 20-43, 20-70.

DÉLMAGYARORSZÁG
A Magyar Szocialista Munkáspárt szegedi bizottságának lapja

Szerkesz.. a szerkesztő bizottság: Siklós János (felelős szerkesztő), Nagy István (felelős szerkesztőhelyettes), dr. Lőkös Zoltán (szerkesztő).

Szerkesztőség: Szeged, Sztálin sétány 10.
Telefon: 35-35 és 30-03
Éjszakai telefon: 35-06 és 34-38
Kiadóhivatal: Szeged, Klauzál tér 3.
Telefon: 31-16 és 35-00
Terjesztik a megyei postahivatal hírlaposztálya és a hírlapkézbesítő postahivatalok

Szeged, Nyomda Vállalat
Felelős vezető: Vincze György

Komoly felkészülésről tettek tanúságot

a szegedi joghallgatók az országos diákköri konferencián

Befejeződött az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Tudományos Diákegyesületének rendezésében a IV. Országos Jogász Diákköri Konferencia. Ezen a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának több hallgatója részben mint előadó, részben mint hozzászóló sikeresen szerepelt. Az országos konferencián megvitatásra kerülő témák minden eddiginél jobban kapcsolódtak a gyakorlati élet követelményeihez, a szocializmus építésében előttünk álló feladatokhoz, s ugyanakkor — ahol erre szükség volt — szemléltetően mutatták be a marxizmus—leninizmus világánál az egyes intézmények római jogi, feudáliskori és kapitalizmusbeli fejlődését, s ezzel fokozottan kiemelték azokat az alapvető változásokat, amelyeket az egyes jogintézményekben a szocializmus építése eredményezett.

Az Államigazgatási Diákkör részéről Nagy Péter III. éves joghallgató a helyi szervek hatáskörének bővítésére irányuló törekvésekről tartott előadást, a Munkajogi Diákkör részéről pedig Bálint Tamás IV. éves joghallgató a munkajogviszony felmondás útján való megszűnéséről beszélt. A büntetőjogi vitánál, mely az okozatosság problémája körül folyt, a Büntetőjogi Diákkör részéről Szabó Péter és Hofszang József II. éves joghallgatók, az államigazgatási- és államjogi előadások vitájánál az Államigazgatási Jogi Diákkör részéről Gáspárdy László, Kovács László II. éves és Zlehovszki Ilona III. éves joghallgatók szóltak fel. A polgári jogi és római jogi problémákat egyaránt bőven felvető előadói kellékszavatosság vitájában a Polgári Jogi, ill. Római Jogi Diákkör részéről Bessenyei Lajos és Bíró János III. éves, s Egri Levente és Molnár Imre II. éves hallgatók vettek részt, míg a kereskedelmi dolgozók leltárhiánnyal kapcsolatos anyagi felelősségének megbeszélése kapcsán Nagy Pál IV. éves joghallgató szólalt fel.

A viták értékelésénél az elnöklő professzorok megállapítása szerint a szegedi joghallgatók komoly irodalmi felkészültségről és tudományos problémalátásról tettek tanúságot.

Ujszegeden és a Széchenyi téren 42 helyen kapható étel-ital május elsején

A május elsejei szegedi és ujszegedi árusítóhelyeket már valamennyi kereskedelmi vállalat részére kijelölték. Az újszegedi parkban és a Széchenyi téren összesen negyvenkét helyen lehet ételt-italt vásárolni, továbbá tizenkét mozgóárus látja el az ünneplőket élelmiszerrel.

Az újszegedi és Széchenyi téri sátrakban főleg debreceni, virsli, szendvicsek, sült kolbász és hurka, továbbá pecsenye kerül forgalomba, meleg ételt, frissen sültet és pörköltet az újszegedi Vigadó és a Liget Vendéglő szolgáltat. A vendéglátó vállalat egységei egész nap teljes kapacitással működnek a város egész területén. Az élelmiszerellátásnál a várható legnagyobb forgalmat vették figyelembe, s ennek megfelelően biztosították mindenkor cikknél az ellátást. A korábban közölt bor- és sörmennyiségen kívül korlátlan mennyiségben lesznek üdítőitalok, szörpök, több, mint hetven hektoliter lesz szikvízből az induló készlet, s egész nap biztosítja az üzem az állandó cserét.

Az üzletek mai, szerdai nyitvatartási ideje a következőképpen alakul: iparcikk-árudák a rendes, hétköznapi nyitvatartással működnek, a kétütemű élelmiszerárudák szombati beosztás szerint, az együteműek pedig egy órával tartanak tovább nyitva a szokásosnál. Szombati nyitvatartással működnek még a hús-, kenyér- és édességboltok, valamint a földművesszövetkezet árudái, a zöldség-, gyümölcsüzletek.

Röviden...

NAPPALI FELHŐKÉPZŐDÉS

Az izlandi ciklon előoldalán most már hűvös légtömegek áramlanak Anglián és Dánián keresztül Nyugat- és Közép-Európa fölé, változékony csapadékos időjárást okozva. Hasonló az időjárás a Balkán-félszigeten, a Szovjetunió nyugati területei felett, valamint Finn- és Svédországban.

Várható időjárás szerdán estig: nappali felhőképződés, néhány helyen futó záporeső. Mérsékelt északkeleti szél. A nappali felmelegedés kissé fokozódik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 15—18 fok között.

Távolabbi kilátások: a hőmérséklet tovább emelkedik.

1958. április 30, szerda

MOZIK

Szabadság: Fél 6 és fél 8 órakor: **A hajsza.** — Izgalmas, színes, szovjet film. Ma utoljára.

Vörös Csillag: 6 és 8 órakor: **Játék az ördöggel.** — Színes csehszlovák film. Ma utoljára.

Fáklya: Fél 6 és fél 8 órakor: **Két vallomás.** — Magyar film. Ma utoljára.

DUGONICS MOZI

Építők Művelődési Otthona Kossuth L. sgt. 53.

5 és 7 órakor: **Till Ulenspiegel.** Kísérőműsorral.

POSTÁS MOZI

6 és 8 órakor: **Csendes otthon.** Magyar film.

Uj-petőfitelep ált. iskolában: fél 8 órakor: **Az élet háza.**

NEMZETI SZINHAZ

Este 7 órakor: **Bál a Savoyban.** — Déryné-bérlet.

ÁLLATORVOSI INSPEKCIOS SZOLGÁLAT

Szeged város területén

Április hó 26-tól május hó 3-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap és ünnepnap nappal is) elsősegély és nehézellés esetére inspekciós dr. Rosti Ince állami állatorvos. Lakása: Gogol u. 6. Telefon: 36-48.

Az állatorvos kiszállításáról a hívó fél köteles gondoskodni.

— A FOTOKLUBBAN pénteken délután folytatják a Nemzetközi Fotoszövetség által összeállított vándormappának a bemutatását. Ezúttal a francia fotoművészek alkotásai kerülnek a klubtagok elé. Az eredeti, már nemzetközi kiállításon szerepelt képeket dr. Lajos Sándor mutatja be esztétikai értékeléssel. A klubnap 6 órakor kezdődik az Április 4 útja 1. sz. alatti klubhelyiségben.

— A TTIT titkársága közli, hogy a Sopronba és a Dunántúlra induló autóbusz holnap, csütörtökön reggel fél hatkor indul a Klauzál térről. A kocsi ugyanide érkezik vissza május 4-én, vasárnap a késő esti órákban. Utirány Szeged—Makó—Hódmezővásárhely—Csongrád—Kecskemét—Dunaföldvár—Sztálinváros, itt az utasok **részt vesznek a május 1-i ünnepségen,** majd Székesfehérváron Veszprémen és a Cuhavölgyén át Győrbe mennek. Másnap reggel innen indulnak Sopronba. Kétnapos soproni és Sopron-környéki tartózkodás után vasárnap reggel Kőszeg, Szombathely és a Balaton északi partjának érintésével Sztálinvároson át indulnak vissza.

— UJRENDSZERŰ LOGIKAI GÉPET mutatja be ma, szerdán délután 5 órakor a Tudományegyetem Béke előadótermében (Béke-épület) Kalmár László egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Az érdekes kibernetikai bemutatóra minden érdeklődőt szívesen várnak.

A TOTÓ április 27-én megtartott ajándéksorsolásán a 16. fogadási hét szelvénytulajdonosai közül 7 számára a stockholmi labdarúgó világbajnokságra érvényes utazási és részvételi jegyet sorsoltak ki. A nyerőszelvények számai a következők: U sorozatú (kéthasábos): 437 142, 561 683; Z sorozatú (négyhasábos): 142 817; Y sorozatú (hathasábos): 089 640; AC jelzésű (kollektív): 379 390, 434 995, 490 717. A nyerteseknek május 8-án déli 12 óráig kell kihúzott szelvényeiket a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság központjában (Budapest V. Nádor utca 15.) leadniok, vagy oda beküldeniök.

— A Kalifornia állambeli Palms Springsben (Egyesült Államok) a Rudy Brothers-cirkusz vasárnap esti előadásán egy norvég légtornász a 34 éves Trygve Teigel kétezer néző és a mutatványban segédkező felesége szeme láttára halálra zúzta magát. Teigel egy 80 láb magas rúd tetején végzett akrobatikus mutatványt, három székkel, amikor elveszítette egyensúlyát és lezuhant.

— A SZEGEDI RUHAZATI BOLT a Lenin körút 51. szám alatt Alföldi Ruházat elnevezéssel korszerű férfi, női és gyermek készruha szaküzletet alakított ki a régi hasonló üzlet helyén. Az Alföldi Ruházat pénteken délben nyitják meg ünnepélyes külsőségek között.

— A gombamérgezésekről tartott előadáson sok szegedi és Szeged-környéki gyógyszerész vett részt. Az ismertetést a budapesti gombaismertető szaktanfolyam kiküldötte tartotta. Előreláthatóan Szegedről és környékéről több gyógyszerész vesz majd részt azon a levelező tanfolyamon, ahol gombaismeretű szakértőket képeznek ki.

Rudnyánszky Gyula

— *Születésének 100. évfordulójára* —

Rímek varázsa anda bájt zizeg rád,
Letűnt dicsőség: sajgó mámorod;
Mátyást s regéit mélán álmodod,
Be fáj szívednek rombadőlt Visegrád...

A „Szerelem" száz forró énekében
Laurád nevén a hírnév tündököl;
De már „48" versed gyűrt ököl:
Gyűlölt Habsburgot káromolsz merészen...

Az Újvilág vonz... Himbál új reménybe?...
Balsorsod ellen hasztalan perelvén,
Honvágy zokogtat ó, hazád szerelmén...

Hit és alázat mély tüzében égve,
(Vak és szegény vagy: kinod nem kiáltoz!)
Tűrő fohászod szárnyal Máriához.

MÁRKY IMRE

Rudnyánszky a Nyitra megyei Özdögén, 1858. május 1-én született és Budapesten 1913. december 8-án húnyt el. A születése és a halála közé eső 55 év zömében kemény küzdelmeket vívott és kudarcos keservek tették próbára. A pozsonyi jogakadémián megkezdett jogi tanulmányait abbahagyva, egy szenvedélyes tehetségkutató szerencsés felfedezettjeként — már egészen fiatalon irodalmi térre csapott át. A különböző fővárosi és vidéki lapokban gyakran megjelent irodalmi, esztétikai cikkein, rajzain, elbeszélésein kívül, megpróbálkozott a regénnyel is, és írt több sikerült monológot, köztük »A gyáva« címűt, amely a nyomor megrázó erejű festésével valóban drámai magaslatra emelkedett.

A 19 éves korában »Fanny dalai« címmel kiadott első veseskönyvét számos (Fényben, árnyban, Nyár, Szerelem stb.) követte, utolsó a sorban a »Napszállat felé« című, 1904—1912 között írt verseit tartalmazó kötete.

Rudnyánszky 1904-ig többnyire a fővárosban hírlapíróskodott, közben megfordult és valamennyi ideig dolgozott Szegeden is, ahol felesége, Réthy Laura, a legünnepeltebb vidéki dívák egyike aratta a forró sikerek népszerű tapsait. A debreceni »Szabadság« című politikai napilap szerkesztői állását elvállalva, az áldatlan irodalmi és közviszonyok felett háborgó elkeseredésében már a következő évben (a Németh Antal által szerkesztett Színészeti Lexikonból sajnálatosan kifelejtett, pedig a Bostoni Opera Társaság primadonnájaként is működött) gyönyörű hangú feleségével, Réthy Laurával kivándorolt Amerikába, ahonnan 1912-ben szörnyű csalódások közepette, szemidegsorvadás következtében megvakultan, zokogó meghatottsággal tért haza.

Lemondunk a fölöttébb csábító alkalomról, hogy Rudnyánszky emberi és költői nagyságáról, szinte szélsőséges Habsburg-gyűlöletéről (a röplapon terjesztett »Fekete-sárga« című osztrákellenes versének »lázító« tartalmáért fogságbüntetést is szenvedett), a forradalmi szocializmus erjedő csíráival termékenyülni kezdő, gondolatgazdag, lüktetően lendületes lírájáról, szárnyaló, változatos, és igazán virtuóz verstechnikájáról a magunk szavaival számoljunk be, hadd álljanak itt ezek helyett nem kisebb tekintélynek, mint magának Ady Endrének — a Napszállat felé című kötet megjelenése után — 1913. januárjában a Nyugat hasábjain megjelent vallomásai és megállapításai:

»Gyönyörködéssel, megmegríkattan, össze-összeborzongva teszem le és veszem kezembe újból Rudnyánszky Gyula verses könyvét«.

»Rudnyánszky különb volt az összes Arany- és Petőfi-epigonoknál, kik hírre, polcra vergődtek s több talán még Komjáthynál, Reviczkynél is«.

Rudnyánszky »az abszolút versíró, egy rímes, formás, pompás áradat«.

»Be nagyrahívatott poéta... s be kár, hogy csak kiváló költő, s megvakult, szerencsétlen, megöregedett ember lett belőle«.

(m. i.)